

Nieuwe zorg bij psychose: Andere omgeving, andere taal

Ypsilon
29-11-2019

Jules Tielens psychiater

1

De mens is een sociaal
wezen

2

Conclusie probleem bij psychose

3

PSYCHOSE (vanuit de patiënt) IS:

Een contactstoornis, de buitenwereld spreekt
een ander taal en heeft andere redenties

Los raken van de groep: de wereld voelt als
buitenland

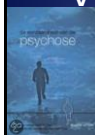
4

Stellingen

- Psychiatriseren is meestal uitsluiten
 - Opname in kliniek
 - Psychose is de enige stoornis die niet geaccepteerd is
- Resocialiseren is belangrijker dan psychiatrische behandeling
 - Vaak is eerst een kunstmatige samenleving nodig als eerste opstap en oefenplek voor sociaal functioneren

5

Visie op EPA: de vicieuze cirkel

Eenzaamheid
Verlies van zelfvertrouwen (en self-efficacy)
Slechtere prognose van ziekte
Slechter maatschappelijk functioneren

In Gesprek met Psychose, 2012

6

Uitwerking

7

Laten we normaal doen

- Persoonlijk contact
- Zo min mogelijk psychiatriseren
- Mooie omgeving
- Werk
- Hobbies
- Lichamelijk fit zijn
- Sociaal zijn, elkaar helpen en aardig zijn
- Normen en waarden (heropvoeden?)
- Plezier maken

8

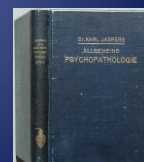
Een ander taal

9

Fenomenologische benadering Karl Jaspers ± 1910

- Fenomenologische psychiatrie: 'de leer der subjectieve verschijnselen van het zieleleven'. Hierbij ging het erom zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven wat de zieke subjectief beleefde nadat de onderzoeker door 'invoeling' in het leven van de zieke deze zo zuiver mogelijk voor de geest te halen.

10

Symptomen van een psychose

In de huidige (DSM) diagnostiek bezien we psychose vooral vanuit de observator (objectivering)

- gehoorshallucinaties
- beïnvloedingswanen
- initiatiefverlies
- onsamenhangend gedrag

11

Hoe voelt een psychose?

- Het zelf verdwijnt; geen eenheid meer.
- Grenzen vervagen.
- Het zelf voelt niet meer van zichzelf.
- Zoeken naar (nieuwe) verklaringen.
 - Vreemde krachten? God, aliens, robots, internet, duistere krachten of complotten?
 - Verorzakers? Naasten, buren

12

Hoe voelt een psychose

- Niets is meer vanzelfsprekend
- Alles krijgt vreemde en indringende betekenis (*saliency*)
- **Alles heeft verband met elkaar**
- Ik hou alles in de gaten (*hyperreflexiviteit of hyperfocus*)
- Zintuigen maken ander contact meer met het brein
 - **vervreemding**
 - **intrusie**
 - **fragmentatie**

13

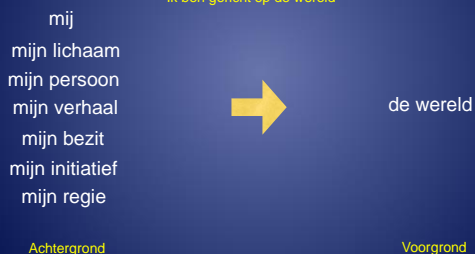
Typisch psychotische thema's

- Hyperfocus
- Hyper-automatisme
- Hyper realisme (over eigen beleving)
- Hyporealisme (over de wereld om zich heen)
- Verandering van tijdsbeleving
- Getallen betekenis
- Ruimte (als droom, geen perspectief, derealisatie)
- Taal onbegrijpelijker: letterlijk? Woordassociaties.

14

Alledaagse intentionaliteit

Ik ben gericht op de wereld

15

Psychotische intentionaliteit

De wereld is gericht op mij

16

Alles draait om mij Alles draait om mij
Alles draait om mij draait om mij
Alles draait om mij draait om mij
 mij **Alles draait**

17

Tegelwijsheid

Een behandeling bij ontbrekend ziektebesef komt tot stand op basis van de behandelrelatie en niet op grond van a...

In Gesprek met Psychose, 2012

18

Psychose behandeling

- Gemeenschappelijke taal
- Vertrouwde omgeving (geen kliniek)
- Omgeving waar wonen, werk, socialiseren en behandelen geïntegreerd zijn
 - Continuïteit van hulpverlener
- Oprechte interesse zonder veroordelen en normaliseren
 - Cognitieve Gedragstherapie, Traumabehandeling
 - Yoga, mindfulness, meditatie
 - Beter slapen
 - Sporten en gezond eten
 - Samen optrekken met omgeving/familie
 - Medicatie

19

Omgeving

20

Persoonlijk en familie

21

Activiteiten

22

Zinvol werk

23

Met elkaar

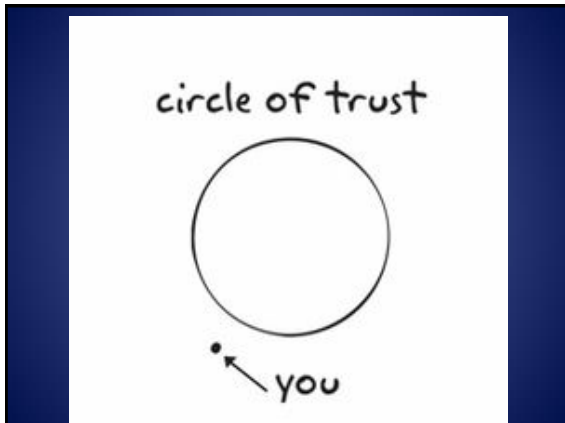
24

25

26

27